

SAIMAANNORPAN SUOJELUTYÖRYHMÄ 2012

SUOJELUTYÖRYHMÄN KOKOUS

Aika 31.10.2024, klo 12.00–15.00

Paikka Spahotelli Casino, Savonlinna

Läsnä	Alakoski Riikka	Metsähallitus
	Asikainen Teuvo	Heinävedenreitin kalatalousalue
	Autila Miina	Metsähallitus
	Auvinen Markku	Haukiveden kalatalousalue
	Gustafsson Tapio	Kalatalouden keskusliitto
	Hentinen Teemu	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Härkönen Harry	Etelä-Savon kalatalouskeskus ry
	Karels Aarno	Eteläisen-Saimaan kalatalousalue
	Kirjavainen Eija	Maa- ja metsätalousministeriö
	Kokki Ossi	Saimaan Norppaklubi ry
	Laitinen Marjatta	Heinäveden kunta
	Lax Marika	Etelä-Savon ELY-keskus, siht.
	Limatius Marika	Joroisten kunta, varkauden kaupunki, Pohjois-Savon liitto
	Majuri Henna	Suomen Ammattikalastajaliitto ry
	Marttinen Ismo	WWF Suomi
	Mutanen Jari	Etelä-Savon ELY-keskus, pj.
	Mäkinen Pentti	Etelä-Savon maakuntaliitto
	Nieminen Tero	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Pirinen Mika	Pohjois-Karjalan ELY-keskus
	Rautio Ari	Juvan kunta
	Sallinen Leo	Puruveden kalatalousalue
	Sivonen Matias	Itä-Suomen yliopisto
	Soramäki Arja	Nestorisäätiö
	Tiainen Kaarina	Suomen luonnonsuojeluliitto ry
	Tiainen Sauli	Pihlajaveden kalatalousalue
	Tiilikainen Raisa	Metsähallitus
	Ustinov Arto	Etelä-Savon ELY-keskus, siht.
	Vainikka Anssi	Itä-Suomen yliopisto

Kokouksen avaaminen

Jari Mutanen avasi kokouksen ja teki aluksi lyhyen yhteenvedon työryhmän toiminnan kehittämistyöstä. Siihen liittyen kokouksen yhtenä tärkeänä aiheena oli työryhmälle laadittujen pelisääntöjen (Huoneentaulu ja Toimintaohje) hyväksyminen.

Uusien jäsenten hyväksyminen

Suojelutyöryhmän uusiksi jäseniksi hyväksyttiin:

- Elina Erkkilä, WWF Suomi (seurantaryhmä)
- Tapio Holopainen, Heinävedenreitin kalatalousalue (seurantaryhmä, varajäsen)
- Raisa Tiilikainen, Metsähallitus (seurantaryhmä)

Suojelutyöryhmän sääntöjen hyväksyminen

Arto Ustinov ja Matias Sivonen kertasivat suojelutyöryhmän Toimintaohjeen ja Huoneentaulun valmisteluprosessin. Toimintaohjeen ja Huoneentaulun valmistelutyö aloitettiin vuonna 2023 suojelutyöryhmän kokouksessa. Yhdessä laaditut suojelutyöryhmän säännöt edistävät työryhmän tavoitteiden saavuttamista ja kehittää ryhmän toimintaa. Todettiin, että hyväksyttävänä olleita asiakirjoja päivitetään työryhmässä tarpeen mukaan.

Hyväksyttiin suojelutyöryhmän säännöt (Toimintaohje ja Huoneentaulu).

Asiantuntijaryhmän puheenvuoro

Anssi Vainikka totesi, että Pohjois-Savon ELY-keskuksen vetämät osakaskuntien yhdistämishankkeet ovat edenneet hyvin ja parantaneet kalastuksen hallinnointia ja helpottaneet myös norpansuojelua merkittävällä tavalla.

Kalastuksenvalvonta on tärkeää laittomien ja saimaannorpalle vaarallisten pyydysten kitkemiseksi pois Saimaalta. Ensimmäiset uuden kalastuslain mukaiset kalastuksenvalvojat hyväksyttiin alkuvuodesta 2012. Kalatalouden keskusliitto järjestää heille koulutusta vuosittain. Aiheesta on julkaistu myös koulutusvideoita [Miten kalastuksenvalvojaksi? - Kalatalouden Keskusliitto - Ahven.net](#)

Saimaan aluetta koskeviin koulutuksiin on tarkoitus sisällyttää tietoa saimaannorppaa koskevista säädöksistä. Koulutuksiin olisi mahdollista kutsua mukaan myös saimaannorppa-asiantuntija.

Esite Saimaan kalastusrajoituksista

<https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Esitteet/saimaalle-kalaan-fin.pdf>

Metsähallitus jatkoi käynnissä olevaan Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeeseen sisältyvää kalastuksenvalvontatyötä vuonna 2024. Sitä koskeva raportti löytyy osoitteesta: https://www.metsa.fi/wp-content/uploads/2024/09/c3.4_annual_surveillance_report_2024.pdf

Arvio saimaannorppakannan koosta

Miina Auttila Metsähallituksesta kertoi saimaannorpan vuoden 2024 talvikannan kokoravion ja esitteli Metsähallituksen ylläpitämän Norppatilanne-palveluun vietyjä uusia aineistoja.

5.11.2024

YM 011:00/2012

Saimaannorpan vuoden 2024 talvikannan kokoarvio oli 495 saimaannorppayksilöä. Kanta-arvio kuvaa tammikuun 2024 tilannetta, jolloin norppien määrä on pienimmillään ennen kuuttien syntymää helmi-maaliskuussa. Kannan kehitys on koko Saimaalla tasaisesti kasvusuuntainen ja kanta on kasvanut merkittävästi vuodesta 2010. Savonlinnan eteläpuolisella vesialueella kannan muutos ollut rauhallisen tasainen kasvusuunta, mutta huolestuttavaa on, että Savonlinnan pohjoispuolen vesialueilla kannan kasvu on pysähtynyt.

Pienten, eristyneiden populaatioiden perinnöllinen monimuotoisuus ehtyy väijäämättä ajan myötä. Saimaannorppa on menettänyt maantieteellisen eristyneisyytensä aikana n. 70 % alkuperäisestä geneettisestä muuntelusta ja muuntelu vähenee edelleen. Väihälukuisuutensa vuoksi saimaannorppa on väistämättä sukusiittoinen, mutta tois-
taiseksi saimaannorpissa ei ole havaittu hälyttäviä merkkejä sukusiitosheikkoudesta. Kannan mahdollinen pirstoutuminen saattaa pitkällä aikavälillä edistää merkittävästi muuntelun häviämistä ja sukusiitosta.

Luonnonkinosten määrä ei ollut hyvä ja 42 % saimaannorpista käyttikin pesintään apukinoksia. Kuluvana vuonna oli kuollut jo 22 kuuttia, joista valtaosa menehtyi jo ensimmäisten elinviikkojensa aikana heikkojen pesimäolosuhteiden vuoksi. Kuuteilla esiintyy myös esim. synnynnäisiä fysiologisia poikkeamia ja esim. tulehduksia, joita löytyi myös tänä vuonna. Vaikutukset kannan kokoon näkyvät viiveellä. Todettiin, että saimaannorppien pesinnät keskittyvät nykyään saarille ja luodoille.

Kanta-arvio on asiantuntija-arvio, joka perustuu pääasiassa pesälaskentojen tuloksiin. Kanta-arviossa käytetään apuna myös muita aineistoja mm. Itä-Suomen yliopiston Photo-ID-aineistoa (norppien tunnistaminen valokuvista turkkikuvioiden perusteella). Lauhoina talvina kaikkia pesiä ei päästä laskemaan, jolloin apuna käytetään myös aikaisempien vuosien aineistoja. Ilmastonmuutoksen myötä talvet tulevat lauhtumaan ja on tarve kehittää kannanarvioinnin menetelmiä. Itä-Suomen yliopisto kehittää mallinnusta kannanarvioon, joka hyödyntäisi mm. Photo-ID aineistoa.

Metsähallituksen Norppatilanne-palvelusta löytyy nyt tietoa apukinoksista, saimaannorpan pesätihentymistä ja talviaikaisista liikkumisrajoituksista.

<https://www.metsa.fi/luonto-ja-kulttuuriperinto/lajien-suojelu/saimaannorppa/norppatilanne/>

Itä-Suomen yliopiston tutkijat olivat siirtäneet Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeen aikana kaikkiaan neljä norppayksilöä Pihlajavedeltä Kolovedelle ja Puumalan eteläpuoliselle vesialueelle. Kaikista siirretyistä norpista kuvattiin turkkikuviot ja kesällä hoidossa olleelle kuutilla kiinnitettiin myös räpylämerkki. Molemmista Kolovedelle siirretyistä norpista on näköhavainnot siirron jälkeen; ne on kuvattu keväällä karvanvaihtoaikaan. Etelä-Saimaalle siirretyistä aikuisesta norpasta ei ole vielä havaintoja siirron jälkeen. Hoidossa olleesta Kolovedelle vapautetusta kuutista ei ollut saatu vielä havaintoja. Metsähallituksen arvion mukaan on mahdollista, että se havaitaan vasta 4–5 vuoden päästä. Oleellista on seurata, minkälaista seuranta-aineistoa niistä saadaan pitkällä aikavälillä.

Saimaan kalastusrajoitusasetuksen valmistelutilanne

Eija Kirjavainen kertoi Saimaan kalastusrajoitusasetuksen valmistelutilanteesta ja valmisteluprosessista. Nykyinen asetus päättyy huhtikuussa 2026. Asetus tehdään enintään viideksi vuodeksi kerrallaan ja sen aikana kalastusrajoitusalueita voidaan laajentaa sopimuksilla. Valtioneuvosto on myös sitoutunut tiedottamaan Saimaan alueen kalastajille verkkokalastuksen vaarallisuudesta saimaannorpille heinäkuussa, kun asetuksen mukaiset verkkokalastusrajoitukset päättyvät.

Toimenpidesuunnitelman toteutumistilanne

Arto Ustinov esitteli työryhmän toimenpidesuunnitelman edistymistä. Toimenpiteet ovat edenneet pääasiassa hyvin. Toteutumisen seurantataulukko on muistion liitteenä. Suojelutyöryhmän toimintakauden vaihtuessa päivitetään myös toimenpidesuunnitelma. Päivitystyössä on tärkeää huomioida myös esitettävien toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi.

Keskusteltiin kalastuksen valvonnasta ja mahdollisuudesta hakea siihen rahoitusta kalatalouden edistämismäärärahoista, joita ELY-keskukset myöntävät. Keskustelussa nousi esiin myös tarve saada yhteenveto kalastuksen sivusaaliskuoilleisuuden suuruudesta suhteessa saimaannorppakannan kokoon. Sovittiin, että Metsähallitus selvittää tiedon lisäämistä Norppatilannepalvelun aineistoihin.

Todettiin, että Metsähallituksella on merkittävä rooli viestinnässä. Metsähallituksen ylläpitämällä nettisivuilla (kannanseuranta ja luontoon.fi) on paljon tietoa saimaannorppasta ja mm. Saimaan alueen liikkumisrajoitukset. Viestintää on tarpeen kehittää ja toteuttaa yhteistyönä eri organisaatioiden kesken. Norppamatkailun eettiset ohjeet koottiin vuonna 2022 ja kokemusten mukaan ne on otettu hyvin käyttöön Saimaan alueen matkailuyrityksissä. LIFE hankkeessa valmistuneet hoito-ohjeet loukkaantuneena tai sairaana löydettyjen norppien hoitoon sovellettiin tänä vuonna huonokuntoisena löydetyn kuutin hoidossa.

Työryhmien kehittämistyö ja Itä-Suomen yliopiston toimintatutkimuksen haastattelukierros

Matias Sivonen (ympäristöpolitiikan väitöskirjatutkija) Itä-Suomen yliopiston Historia- ja maantieteiden laitokselta esitteli väitöskirjatyöhönsä liittyvää haastattelututkimusta, johon saimaannorppan suojelutyöryhmä osallistuu. Toimintatutkimuksen tavoitteena on tuottaa aineistoa väitöskirjatutkimusta varten ja palvella työryhmien toimintaa ja kehittämistä. Saimaannorppan suojeluun liittyy useita eri intressejä ja erilaisia odotuksia, jotka ovat jollakin tavalla ristiriidassa. Haastattelututkimukseen kutsutaan noin 20 henkilöä. Tavoitteena on saada haastatteluissa esille mahdollisimman paljon erilaisia näkökulmia.

Muut asiat

Keskusteltiin suojelutyöryhmän viestinnästä. Todettiin, että kokouksessa keskusteluista asioista on hyvä viedä tietoa eteenpäin jäsenten omissa sidosryhmissä ja välittää tietoa edustamilleen tahoille. Mikäli suojelutyöryhmän nimissä laitetaan tiedotteita

niin niiden aiheet sovitaan yhdessä. Ryhmän puheenjohtaja ja sihteeri valmistelevat mahdolliset tiedotteet.

Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään 11.3.2024 klo 12.00 etäkokouksena.

Muistion laativat Marika Lax ja Arto Ustinov

- Liitteet** Huoneentaulu ja Toimintaohje
Saimaannorpan kannanseuranta ja Norppatilanne – palvelu
Saimaan kalastusrajoitusasetuksen valmistelutilanne
Saimaannorpan suojelutyöryhmän toiminnan kehittäminen ja haastattelukierros
Toimenpidesuunnitelman toteumataulukko
- Tiedoksi** Eero Korhonen, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Lauri Puhakainen, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Tarja Haaranen, Ympäristöministeriö

Saimaannorpan suojelutyöryhmä 2012

Toimintaohje

Saimaannorpan suojelutyöryhmä 2012 kehitti 29.11.2023 järjestetyssä kokouksessa pelisääntöjä, joiden tehtävänä on luoda perustukset ryhmän tavoitteelliselle ja rakentavalle toiminnalle. Suurin osa kirjauksista koski vuorovaikutusta ja käyttäytymistä ryhmässä. Kokouksessa tehdyt kirjaukset toimivat pohjana tämän toimintaohjeen rakentamisessa. Tekstissä on esitetty kyseisessä kokouksessa esille tulleita kehittämissuhteita. Lisäksi on laadittu 'Huoneentaulu', johon on koottu työryhmän keskeiset toimintatavat. Näitä toimintaohjeita täydennetään ja päivitetään tarpeen mukaan.

Ryhmän tehtävä ja toimeksianto

Ympäristöministeriön asettamiskirje 3.9.2012 (YM 011:00/2012) määrittelee suojelutyöryhmän tehtävät. Keskeisiä tehtäviä ovat saimaannorpan suojelustrategian ja toimenpidesuunnitelman toteutumisen seuranta ja toimeenpanon edistäminen sekä vaikuttavuuden seuranta. Työryhmä jakautuu seurantaryhmään ja asiantuntijaryhmään.

Suojelutyöryhmän toimikausi on viisivuotinen (ns. strategiakausi), jona aikana se valmistelee ehdotuksensa suojelun strategian ja toimenpidesuunnitelman muutostarpeista.

Seurantaryhmän ja asiantuntijaryhmän tulee tehdä tiivistä yhteistyötä maa- ja metsätalousministeriön asettaman Saimaannorppa ja kalastus -seurantaryhmän kanssa sen tehdessä esityksiä kalastussäädöksistä ja kalastuksenrajoitussopimuksista ja muista toimeksiantonsa mukaisista toimenpiteistä.

Seurantaryhmän ja asiantuntijaryhmän kokoonpano ja valmiit asiakirjat säilytetään valtioneuvoston hankesivuilla ([Saimaannorpan suojelun strategian ja toimenpidesuunnitelman 2022 toimeenpano](#)).

Strategia ja toimenpidesuunnitelma on tarkoitettu ohjeelliseksi suojelutoimien toteuttamisessa. Se ohjaa erityisesti viranomaisen toimintaa, mutta koska suunnitelma on valmisteltu laajassa yhteistyössä, on toivottavaa, että kaikki tahot edistäisivät saimaannorpan suojelua sen mukaisesti.

Saimaannorppakannan kasvun edellytysten turvaaminen sisältyy myös pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan (2023–2027).

Jäsenyys työryhmässä

Ympäristöministeriö nimittää seurantaryhmän ja asiantuntijaryhmän puheenjohtajat sekä sihteerit. Työryhmiin kutsutut sidosryhmät esittävät omat jäsenensä, jotka ympäristöministeriö hyväksyy.

Seurantaryhmän ja asiantuntijaryhmän jäsenkoonpanon tulee sisältää olennaiset sidosryhmätahot ryhmien mandaatin mukaisesti. Jokaista sidosryhmätahoa edustaa varsinainen jäsen ja hänelle mahdollisesti nimetty henkilökohtainen varajäsen. Ryhmän jäsenet luetellaan ympäristöministeriön ylläpitämällä hankesivulla.

Jäsenmuutokset todetaan kunkin strategiakauden aikana seurantaryhmän kokouksissa.

Työryhmän kokouksiin osallistuvat pääsääntöisesti vain varsinaiset jäsenet. Jäsenen tehtävänä on pitää oma varajäsenensä ajan tasalla strategiatyön edistymisestä. Varajäsen osallistuu kokoukseen, kun varsinainen jäsen on estynyt osallistumaan. Poikkeuksena Suojelutyöryhmän sihteerin varajäsen, joka voi osallistua sihteerin avustajana kaikkiin kokouksiin.

Työryhmän jäsenten tehtävänä on jakaa tietoa omalle taustaryhmälleen suojelustrategian ja toimenpidesuunnitelman toteutumisesta, seurannasta ja vaikuttavuudesta.

Toimenpidesuunnitelmassa kunkin toimenpiteen osalta pääasiallisiksi vastuutahoiksi merkittyjen toimijoiden edustajat raportoivat toimenpiteiden edistymisestä asiantuntijaryhmän kokouksissa.

Seurantaryhmän kokouksissa on vakiopuheenvuoro, jossa asiantuntijaryhmän edustaja raportoi strategisten tavoitteiden ja toimenpiteiden edistymistä.

Seuranta- ja asiantuntijaryhmän työnjako

Seurantaryhmän tehtävänä on seurata ja edistää Saimaannorpan suojelun strategian ja toimenpidesuunnitelman tavoitteiden toteutumista ja vaikuttavuutta, kehittää tämän perusteella saimaannorpan suojelua sekä arvioida toimenpidesuunnitelman uusimistarvetta.

Seurantaryhmä voi tehdä viranomaisille esityksiä tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavista toimenpiteistä.

Seurantaryhmän jäsenet voivat tehdä toimenpiteisiin liittyviä esityksiä seurantaryhmän kokouksen asialistalle (viimeistään kuukautta ennen kokousta). Niitä käsitellään kokouksessa ja toimitetaan asiantuntijaryhmän tietoon.

Asiantuntijaryhmän tehtävänä on valmistella seurantaryhmälle selvitykset toimenpidesuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta ja tehdä esitykset toimenpiteiden tehostamisesta ja kehittämisestä.

Ryhmät voivat tarvittaessa perustaa alatyöryhmiä erityiskysymysten selvittämiseksi ja kuulla ulkopuolisia asiantuntijoita. Alatyöryhmien perustamisesta päättää osaltaan seurantaryhmä ja asiantuntijaryhmä ja sen organisoinnista vastaavat seurantaryhmän puheenjohtaja ja sihteeri yhteistyössä asiantuntijaryhmän kanssa.

Suojelutyöryhmän sekä maa- ja metsätalousministeriön Saimaannorppa ja kalastus -työryhmän yhteistyö

Saimaannorppa on erittäin uhanalainen laji ja rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla. Saimaannorppan suojelusta vastaa ympäristöministeriö.

ELY-keskukset toteuttavat osaltaan saimaannorppan suojelutyötä mm. perustamalla luonnonsuojelualueita, osallistamalla rantarantarakentamista koskeviin suunnitteluprosesseihin, seuraamalla Saimaan vedenpinnan vaihteluita ja toteuttamalla juoksutuksia sekä neuvottelemalla verkkokalastusrajoitussopimuksista.

Metsähallitus vastaa kannanseurannasta lajin esiintymisalueella ja suojelutoimenpiteistä valtion alueilla.

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa valtioneuvoston ohjesäännön mukaan kalataloudesta ja siten kalastusrajoitusten valmistelusta. Kalastusrajoituksista päättää valtioneuvosto. Toimenpidesuunnitelmaan sisältyvät kalanpyydyskuolleisuuden vähentämistä koskevat toimenpide-esitykset perustuvat maa- ja metsätalousministeriön Saimaannorppa ja kalastus -työryhmän raporttiin. Kyseinen maa- ja metsätalousministeriön alainen työryhmä ei toimi jatkuvasti, vaan nimitetään joka kerta uudelleen viiden vuoden välien tapahtuvaa kalastusrajoitusasetuksen valmistelemista varten. Sen tehtävänä on arvioida saimaannorppan suojelemiseksi asetettujen kalastusrajoittamistoimenpiteiden riittävyttä ja vaikutuksia sekä laatia ehdotuksia kalastussäännösten kehittämiseksi. Ehdotusten lähtökohtana on turvata saimaannorppakannan kasvu.

Suojelutyöryhmän jäseninä toimivat maa- ja metsätalousministeriön edustajat nostavat ryhmän työskentelyssä esille Saimaannorppa ja kalastus -työryhmän tietotarpeita.

Toimenpiteiden toteutumisen seurantatyö tehdään Saimaannorppan suojelutyöryhmässä ja hyödynnetään Saimaannorppa ja kalastus -työryhmässä, kun kalastusrajoitusasetuksen valmistelu kulloinkin alkaa. Saimaannorppa ja kalastus -työryhmä käyttää omassa työssään lähtökohtana Saimaannorppan suojelun strategiaan ja toimenpidesuunnitelmaan kirjattuja tavoitteita.

Ryhmän päätöksenteko

Suojelutyöryhmän esityksen suojelustrategiaksi ja toimenpidesuunnitelmaksi hyväksyy viimekädessä ympäristöministeri.

Seurantaryhmä päättää ympäristöministeriölle esitettävän lopullisen Strategian ja toimenpidesuunnitelman sisällöstä.

Päätöksiä ei tehdä äänestämällä, vaan pyritään yhteisymmärrykseen.

Jos Strategiaan ja toimenpidesuunnitelmaan tehdään kirjauksia, jotka ovat ristiriidassa esim. tutkimushankkeissa saatujen tulosten kanssa, on kirjausten perustelut kirjoitettava auki.

Kokoukset ja työskentelyn järjestelyt

Työryhmän strategiakaudelle laaditaan vuosisuunnitelma ("vuosikello"), johon sisältyvät mm. kokousten ajankohdat ja tärkeimmät käsiteltävät asiat.

Seuranta- ja asiantuntijaryhmän kokouksia järjestetään lähtökohtaisesti kaksi kertaa vuodessa. Niitä voidaan kuitenkin järjestää tarpeen mukaan myös useammin.

Syksyllä Seurantaryhmän kokoukset järjestetään lähikokouksina Savonlinnassa, jonne ei järjestetä etäyhteyshmahdollisuutta, poikkeuksena vierailevat esitelmöitsijät. Talvella kokoukset järjestetään etäkokouksina.

Asiantuntijaryhmän kokoukset järjestetään pääsääntöisesti etäyhteydellä

Asiantuntijaryhmän jäsenet ovat tervetulleita osallistumaan seurantar ryhmän kokouksiin, joihin hekin saavat kutsun.

Pienryhmäkeskusteluja ja alatyöryhmien kokouksia on mahdollista järjestää myös etänä.

Järjestetään koko Suojelutyöryhmän kokouksia (seuranta- ja asiantuntijaryhmän yhteiskokouksia) ainakin Strategian ja toimenpidesuunnitelman päivittämisen loppuvaiheessa, tarvittaessa myös aiemmin.

Kokouksissa käsitellään pääasiassa Strategian ja toimenpiteiden toteutumista sekä keskustellaan niiden päivittämistarpeista. Keskusteluun voidaan ottaa myös yksittäisiä tärkeitä katsottavia asioita.

Työryhmien jäsenet voivat ehdottaa sihteeille aiheita, joita he haluavat käsiteltävän joko kokouksessa tai etäyhteydellä järjestettävässä infossa.

Kokousten päätteeksi sovitaan seuraavan kokouksen ajankohta. Mikäli ajankohta on myöhemmin jostain syystä tarpeen muuttaa, ilmoitetaan siitä jäsenille hyvissä ajoin.

Seuranta- ja asiantuntijaryhmien kokouksista laaditaan muistiot, jotka sihteeri lähettää jäsenille noin viikon kuluessa kommentoitavaksi. Kommentointiaika on 2 viikkoa. Sen jälkeen sihteeri laatii lopullisen muiston, joka tallennetaan valtioneuvoston verkkosivuilla olevalle hankesivulle.

Toiminta ryhmässä

Ryhmän jäsenet sitoutuvat rakentavaan ja ratkaisuhakuiseen työskentelyyn sekä kunnioittavaan vuorovaikutukseen. Pelisääntöjen liitteeksi on laadittu ryhmän jäsenille "Huoneen-taulu", jossa nämä periaatteet on listattu.

Ryhmän kokouksissa varataan riittävästi aikaa asioiden läpikäyntiin. Siitä syystä kulloinkin käsiteltävänä olevien asioiden määrä ei voi olla liian suuri. Kokousten aikataulujen valmistelussa erotellaan keskeiset keskustelua vaativat asiat ja tiedotusluontoiset asiakohdat.

Jotta keskustelulle jää aikaa, pidetään puheenvuorot lyhyinä. Näkemykset esitetään selkeästi, rakentavasti ja perustellen.

Tiedon tuotanto ja jakaminen

Ryhmän jäsenet sitoutuvat tietopohjaiseen valmisteluun ja päätöksentekoon, joka pohjautuu parhaaseen saatavilla olevaan tietoon. Laadukas ja ajantasainen tietopohja on ryhmän työskentelyn olennainen edellytys. Tutkittua tietoa hyödynnetään aina, kun se on mahdollista.

Tiedon aukkoja ja epävarmuuksia sekä tietopohjan mahdollisia muutoksia (esim. uuden tutkimustiedon valossa) käsitellään avoimesti. Tietopohjan puutteita paikataan mahdollisimman tehokkaasti.

Strategian ja toimenpiteiden toteutumisen seurantaan varten tarvittavaa tietoa jaetaan tarpeen mukaan etäyhteydellä järjestettävissä infoissa (esim. Teams) ja lähettämällä erilaista materiaalia sähköpostitse (julkaisut, raportit). Säännöllisesti järjestettävät infotilaisuudet merkitään myös Suojelutyöryhmän vuosisuunnitelmaan ("vuosikello").

Viestintä

Viestintävastuu työryhmien ulkopuolelle on ensisijaisesti Suojelutyöryhmän puheenjohtajalla ja sihteerillä. Puheenjohtaja ja sihteeri varmistavat, että ryhmä saa etukäteen tiedon tulevasta viestintätapahtumasta. Tarvittaessa on varmistettava ryhmän jäsenten hyväksyntä Suojelutyöryhmän työtä koskevasta viestinnästä ja sen sisällöistä.

Ympäristöministeriö vastaa tiedotuksesta omalta osaltaan, kun päivitetty Saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma luovutetaan ympäristöministerille. Samalla työryhmän jäsenet tiedottavat tästä omille taustaryhmilleen.

Saimaannorpan suojelutyöryhmä 2012

HUONEENTAULU

Kunnioita suojelutyöryhmälle annettua toimeksiantoa, tavoitteita ja päämääriä.

Pyri edistämään seuranta- ja asiantuntijaryhmän vuorovaikutusta.

Päätöksenteon tulee perustua riittävään ja monipuoliseen tietopohjaan.
Tiedon tuottaminen, hyödyntäminen ja jakaminen on kaikkien jäsenten asia.

Informoi merkittävistä oman taustaryhmän tiedotteista työryhmien jäseniä.

Kunnioita tutkittua tietoa.

Ylläpidä keskusteluyhteyttä ja tiedonvaihtoa myös kokousten välillä.

Noudata yhteisesti sovittuja päätöksenteon käytäntöjä.

Kunnioita muiden jäsenten mielipiteitä, arvoja, taustoja ja näkökulmia.

Luo tilaa kaikille osallistua.

Kohtele kaikkia jäseniä tasa-arvoisesti.

Tutustu ja muodosta luottamusta muihin jäseniin.

Kuuntele muita jäseniä ja kysy, jos jokin on epäselvää.

Saimaannorpan kannanseuranta ja Norppatilanne- palvelu

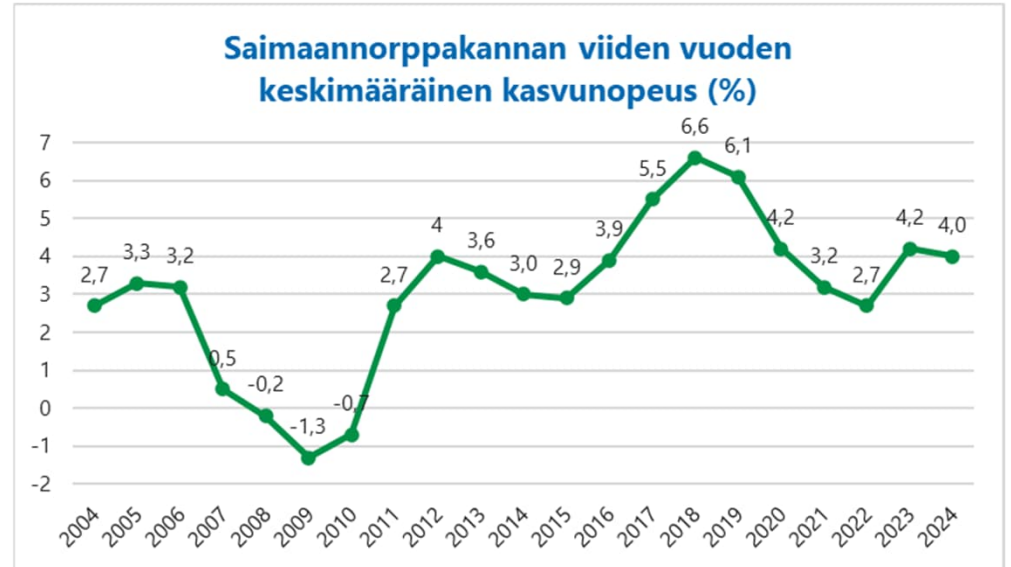
Saimaannorpan suojelutyöryhmän kokous
31.10.2024, Savonlinna

Miina Auttila ja Riikka Alakoski

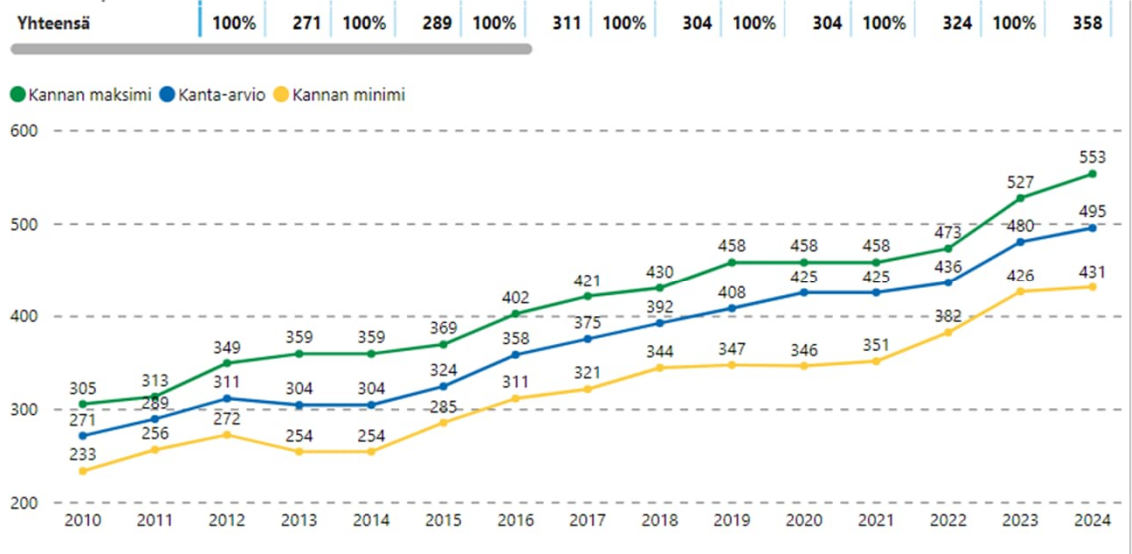
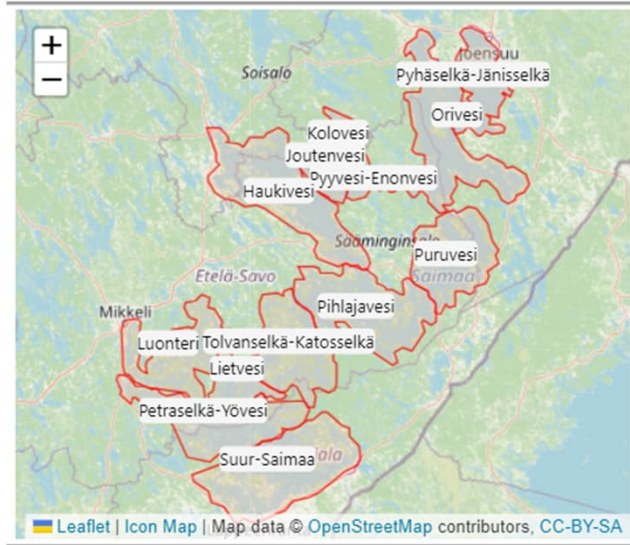

Vuoden 2024 talvikannan kokoarvio 495 norppaa

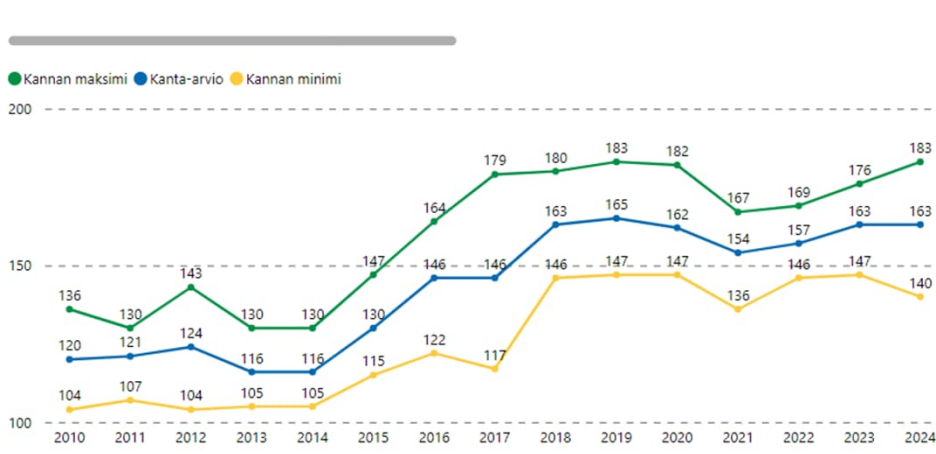
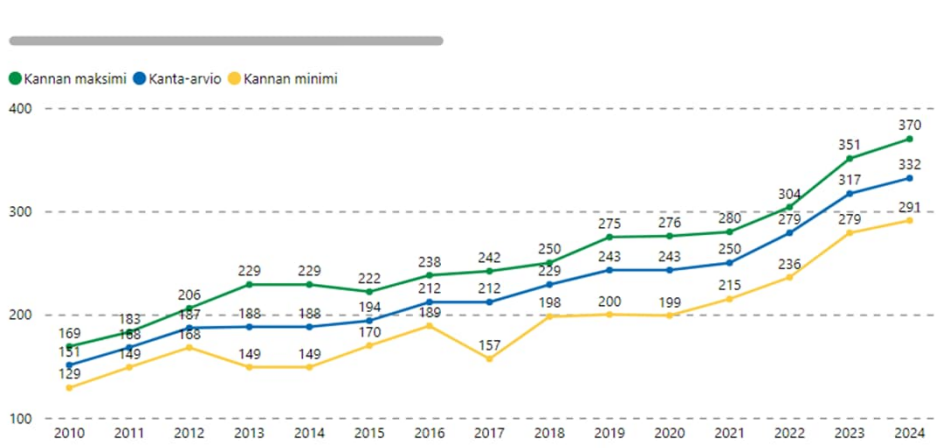
- Kuvaa tammikuun tilannetta, jolloin norppien määrä on pienimmillään ennen kuuttien syntymää helmi-maaliskuussa
- Suojelutyöryhmä on asettanut vuotuiseksi kasvutavoitteeksi 3–6 %, todeten sen olevan minimitaloite ja siten pienempi kuin mitä kannan pitkántähtäimen kasvun suojelubiologiset seikat puoltaisivat.

Kannankehitys koko Saimaalla

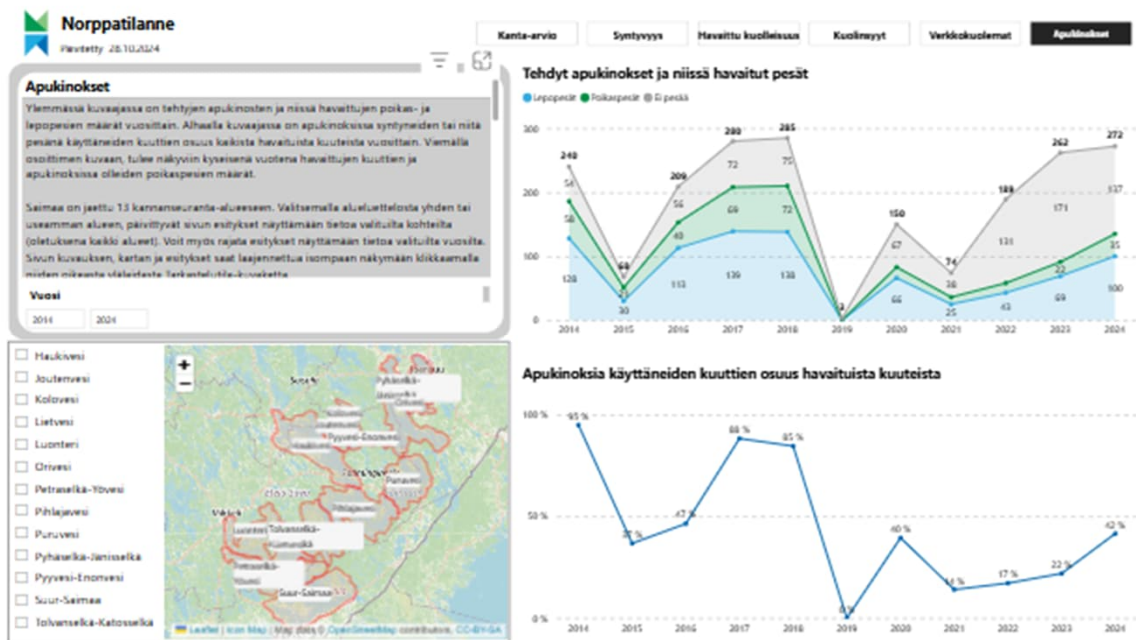
Kannankehitys Savonlinnan etelä- ja pohjoispuolella

Norppatilanne-palvelu: <https://metsa.fi/norppatilanne>

Lisää avointa aineistoa keväällä 2024:

- Norppatilanne palveluun avattiin uusi avoimenaineiston kokonaisuus Apukinoksista.
- Saimaannorpan pesätihentymät – karttapalvelu www.metsa.fi/pesatihentymat. Tärkeimpien pesimäalueiden lisäksi sieltä näkee Saimallaa voimassa olevat talviaikaiset liikkumisrajoitukset.

The logo consists of two stylized arrow shapes pointing towards each other, one green and one blue.

METSÄHALLITUS

www.metsa.fi

@metsahallitus_forststyrelsen

@metsahallitus

Saimaan kalastusrajoitusasetuksen valmistelutilanne

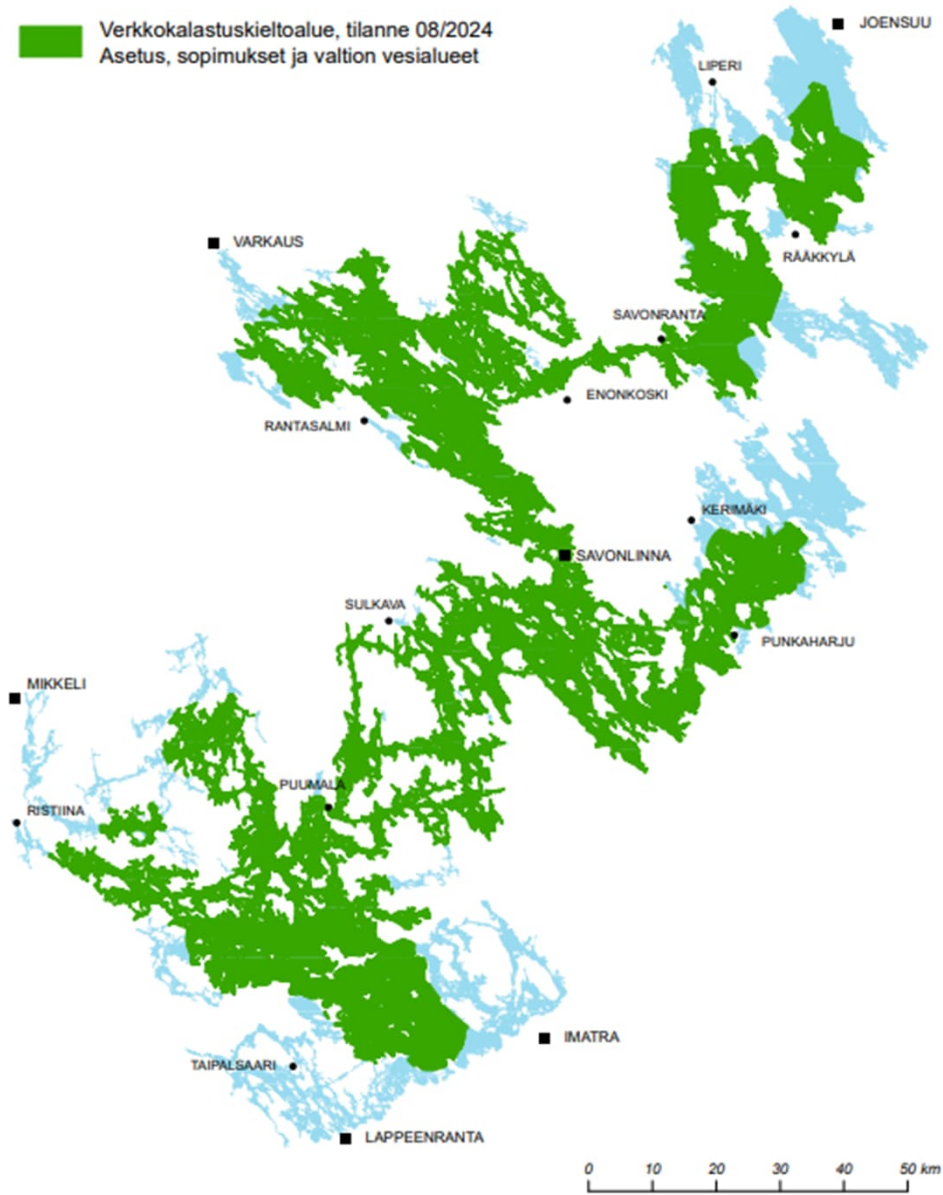
Kalastusneuvos Eija Kirjavainen, MMM

2021 asetuksen sisältö

- **Mikä muuttui?**
- Rajoitusalue entistä laajempi
- Verkot ankkuroitava
- Muikkuverkot kielletty 15.4-20.6
- Poistumisaukolliset rysät sallittu
- Pystylangoilla madallettu verkko kielletty
- **Mikä säilyi ennallaan?**
- Verkkokalastus kielletty 15.4-30.6 (muikkuverkot 20.6 asti)
- Riimuverkot ja vahvalankaiset verkot kielletty
- Katiskoissa ja merroissa nielun koko alle 15 cm
- **Rysän rakenne säännelty**

Verkkokalastuskieltoalue, tilanne 08/2024
Asetus, sopimukset ja valtion vesialueet

Asetusalue

- Asetusalueen koko on 2 800 km²
- Vuonna 2016 päätetty asetusalue oli kooltaan 2 560 km² ja 2011 1740 km²

Uudet alueet, jotka tulivat asetukseen 2021:

- Puruveden eteläosa
 - Rantasalmen ja Joroisten Haapaselkä
 - Luonterin ja Lietveden välillä Hepovirta, Kuparonvirta ja Linnunpäänselkä
 - Paasselän eteläosa
-
- Uusille pesimäalueille tehty sopimuksia asetuksen antamisen jälkeen.
 - **Sopimusalue on nyt yli 300 000 ha.**
Vuonna 2010 se oli 150 000 ha.

- Hyväksyessään asetuksen valtioneuvosto antoi seuraavan lausuman: ”Valtioneuvosto seuraa saimaannorppakannan kehittymistä asetuksen antamisen jälkeen. Jos saimaannorppakannan kasvun myönteinen kehitys heikkenee, kanta ei kasva lajin suojelestrategian mukaisesti tai nyt esitetyillä lisätoimilla ei ole saatu vaikuttavuutta, arvioi valtioneuvosto asetusta ja sen sisältämiä kalastusvälineisiin, pyyntiaikoihin sekä alueisiin liittyviä rajoituksia sen voimassaoloaikana, viimeistään lokakuussa 2022. **Valtioneuvosto sitoutuu tiedottamaan Saimaan alueen kalastajille verkkokalastuksen vaarallisuudesta saimaannorpille heinäkuussa.**”

Kalastusrajoitukset, uusi asetus

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

- Kalastuslaki 59 §: Valtioneuvoston asetuksella voidaan **enintään viideksi vuodeksi kerrallaan** kieltää tietynlaisen pyydyksen tai kalastustavan käyttäminen tietyllä vesialueella ja antaa säännöksiä pyydysten käyttöajoista, jos se on tarpeen luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla uhanalaiseksi määritellyn eläinlajin elinvoimaisena säilymiseksi ja eliölajin suotuisan suojelutason saavuttamiseksi.
- Uuden asetuksen pohjatietojen kerääminen otetaan huomioon tulostavoitteissa 2025.
- Uuden asetuksen valmisteluprosessia ei ole päätetty. Prosessin kehittämiseksi MMM tilasi tutkimuksen Itä-Suomen yliopistolta (Peltonen, L. ja Sivonen, M, 2022)
- Uusi asetus tulee saada voimaan ennen 14.4.2026.

SAIMAANNORPAN SUOJELUN STRATEGIA JA TOIMENPIDESUUNNITELMA 2022-2026

TOIMENPIDESUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN 31.10.2024

Kalanpyydyskuoleisuus

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat	Toteutuma
Kalanpyydyskuoleisuus ei estä strategian mukaista saimaannorppakannan kasvua.	Kalastusrajoitukset vähentävät sivusaalisuoleisuutta ja ovat samasisältöisiä sekä alueellisesti yhtenäisiä saimaannorpan suojelun kannalta tärkeimmillä alueilla.	Asetetaan verkkokalastuskielto ja kielletään saimaannorppalle vaarallimmat pyydykset ensisijaisesti sopimuksilla. Varmistetaan valtioneuvoston asetuksella alueen ja rajoitusten yhtenäisyys. Vähennetään verkkokalastuksen aiheuttamaa riskiä kuuteille tiedotuksella erityisesti heikkojen pesimäolojen vuosina.	Jatkuva N, T *** MMM, POSELY	Kalastusrajoitusalueen pinta-alan kehitys (asetus, valtion vedet ja sopimukset): 2020: 277 000 ha 2021: 291 682 ha 2022: 293 840 ha (asetusalue 279 831 ha, sopimuksia 246 348 ha, valtion vedet 23 929 ha) 2023: 298 900 ha 2024: 302 879 ha POSELY: on tiedotettu joka vuosi heinäkuun vaarallisuudesta ja heinäkuun pyydyskuolemat ovat olleet vähäisiä. MH 2024: on tiedotettu huonosta pesimätuloksesta ja siitä johtuvasta pienestä ikäluokasta heti keväällä ja sen jälkeen pyydyskuoleista tiedottamisen yhteydessä.
	Saimaannorpan suojelua ja monipuolista kalastusta yhteensovitetaan Saimaalla.	Laajennetaan vapaaehtoisella sopimusmenettelyllä rajoitusaluetta asetusalueen reuna-alueella, 212 km ² suuruisella alueella ja lisäksi vuosittain uusilla pesimäalueilla.	Jatkuva T*** MMM, POSELY, KTK, OK	POSELY: vesialueiden omistusta on kehitetty sopimuskattavuuden lisäämiseksi ja kalatalouden kehittämiseksi. Kts. Yllä kalastusrajoitusalueiden pinta-ala.
	Lainsäädäntöä kehitetään havaittujen puutteiden ja tarpeen mukaisesti.	Muutetaan kalastuslakia niin, että saimaannorpan sivusaalisilmoitus tehdään Metsähallitukselle, eikä Luonnonvarakeskukselle. Selvitetään kaupallisen kalastuksen toimintamahdollisuuksien edistämiseksi poikkeuslupien mahdollisuudet.	Kiireellinen * MMM	Laki kalastuslain muuttamisesta (448/2023) 62 §: Saimaannorpan jäämisestä pyydykseen on pyydyksen haltijan ilmoitettava viipymättä Metsähallitukselle.

Kalastuksessa ja sen kehittämisessä otetaan huomioon saimaannorpan suojelun tarpeet.	Pyyntitapojen ja norppaturvallisen kalastuksen kehittäminen.	Jatketaan kaupallisen kalastuksen ja vapaa-ajankalastuksen pyydysten kehittämistä hankerahoituksella yhdessä kalastusvälinevalmistajien, kalastajien, tutkijoiden ja asiantuntijoiden kanssa.	Kiireellinen T** LUKE, UEF, MH, POSELY	MH: osallistuu ja kommentoi tarpeen mukaan Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeesta testattu 3 rysätyyppiä, joista varteenotettavimman osalta testausta jatketaan, hinta saattaa olla lopulta ongelma käyttöön ottamiselle ? LUKE:
		Kehitetään vapaa-ajankalastajalle kevätaikaiseen kalastukseen rantarysä.	KKL, SVK	Edistetty Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeessa LUKE:n työnä. Järjestöillä oleellinen merkitys viestinnässä ja rysän käyttöön otossa. KKL: Asia lienee edellen työn alla. Viestitään, kun tulee valmista.
		Parannetaan Saimaalla käytettävien katiskojen norppaturvallisuutta.	KTK, POSELY, MH	MH: viestintä ja valvontaa.
		Kannustetaan norppaturvalliseen kalastukseen ja opastetaan myös rajoitusalueen sekä rajoitusajan ulkopuolella ottaen huomioon pyydysten soveltuvuus eri lajien pyyntiin eri vuodenaikoina.	MH, ELY, MMM	MH: viestintä ja valvonta. Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeessa some- viestintäkampanja 2023 ja ympäristöministeri Mykkäsen kanssa yhteistiedote heinäkuun verkkokalastuksen välttämisestä. Viestitty aktiivisesti myös vuonna 2024.
Saimaan kalastusrajoitusten vaikutukset suojeluun ja kalakantoihin tunnetaan.	Selvitetään kalastusrajoitusten vaikutuksia lajisuojeluun, kalakantoihin ja kalastukseen.	Toteutettava lähivuosina T * LUKE, MMM, MH	Selvitystyö tehdään tällä strtategiakaudella	
Selvitetään tietotarpeet saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittamiseksi.	Selvitetään rysämateriaalien vaikutus pyydyskuolleisuuden riskiin ja sovelletaan tuloksia kalastusrajoitusten kehittämisessä.	Kiireellinen T** LUKE, MMM, MH	MH: 2023 testattiin norppaturvallisiksi tarkoitettujen rysien kaltereiden aukon mittojen vaikutusta rysien turvallisuuteen kuoleilla norpilla ja testaamista jatketaan yhdessä LUKEn kanssa 10/2024. Vuoden 2023 tulokset ja muistio toimitettu 11/2023 POSELY, ESAELY, LUKE, MMM, YM, MH MH.	
	Selvitetään verkon ankkuroinnin ja painojen merkitys sivusaaliskuolleisuuden vähentämisessä.	LUKE, MMM, MH, POSELY	MH: ankkurointitavan kirjaustapaa tarkennettu ruhokaavakkeessa 2021. Pyydyskuolleiden aineistoa toimitetaan pyydetäessä	
	Tarkastellaan muikkuverkkojen aiheuttamaa kuolleisuutta ja selvitetään syyt pyydyskuolleisuudelle pyydysteknisten ominaisuuksien suhteen.		MH: pyydystyyppin ja sen ominaisuuksien kirjaustapaa tarkennettu ruhokaavakkeessa 2021. Pyydyskuolleiden aineistoa toimitetaan pyydetäessä	
	Tutkitaan kalastusrajoitusten aiheuttamat saalismenetykset ja vaikutukset kaupallisessa nuotta- ja rysäkalastuksessa. Lisäksi tutkitaan saimaannorpan aiheuttama vaikutus saalismenetyksiin.			
	Jatketaan saimaannorpan kuolinsyitä ja kalanpyydyskuolleisuuden seurantaa.		MH: Vakiintunut käytäntö	
	Uusitaan tutkimus verkkokalastuksen sivusaaliskuolleisuudesta.	LUKE, UEF, MH	MH: aineistot luovutettu ja osallistuu kalastusrajoitusten vaikutusten mallinnus norppien kuolleisuuteen ja kannan kasvuun (Luka vetää). Tutkimushanke käynnistyi 2022. Raportti hyväksytty 9/2024, painossa, PLOS ONE: "Effects of fishing restrictions on the recovery of the endangered Saimaa ringed seal (Pusa hispida saimensis) population".	

<p>Rajoituksia noudatetaan ja valvotaan.</p>	<p>Ajantasaiset kalastusrajoitukset ovat Saimaalla kaikkien kalastajien heMHosti saatavilla.</p>	<p>Ylläpidetään paikkatietoaineistoa saimaannorpan suojelemiseksi asetetuista kalastusrajoituksista. Varmistetaan, että kalastusrajoitusalue löytyy heMHosti digitaalisella kartalla.</p> <p>Hyödynnetään kalastusrajoituspalvelua digitaalisten palvelujen kehittämisessä ja tiedon jakamisessa rajapinnan kautta.</p>	<p>Jatkuva N, T** POSELY, MMM</p>	<p>MH: MHIuvat ohjaa Kalastusrajoitukset.fi -palveluun KKL: Kalastusrajoitus.fi -palvelusta on viestitty kalastajille ja sitä on pidetty esillä myös KKL:n pitämässä kalastuksentralvojen koulutuksissa.</p>
	<p>Kalastuksen valvonnan kehittäminen.</p>	<p>Varmistetaan, että kalastuksen valvonta on suunnitelmallista sekä alueellisesti ja ajallisesti kattavaa saimaannorpan esiintymisalueella ja sitä tehdään säännöllisesti yhteistyössä viranomaisten, kalatalousalueiden ja vesialueen omistajien kanssa.</p> <p>Lisätään kalastuksen valvontaa kehittämishankkeiden avulla.</p> <p>Lisätään kalastuksen valvonnan kausivalvontaa Metsähallituksessa alueellisesti ja pidennetään ajallisesti.</p> <p>Viedään valvonnassa todetut kalastusrikkomukset seuraamusprosessiin ja niistä raportoidaan.</p> <p>Tiedotetaan valvonnasta monipuolisesti ja näkyvästi, ja sen tuloksista raportoidaan vuosittain. Kootaan yhteen norppa-alueen valvontamääriä ja -tietoja.</p> <p>Muodostetaan kalastuksen valvojista ja viranomaisista verkosto, jolle järjestetään yhteistä koulutusta, keskittyen käytännön valvontakoulutuksiin.</p> <p>Perustetaan kalastuksen valvojien yhteystietorekisteri poliisiin, Metsähallituksen ja ELY-keskusten käyttöön.</p>	<p>Jatkuva T*** Kaikki valvontatahot</p> <p>MMM, MH</p> <p>MH, KTA, POSELY</p> <p>Kaikki valvontatahot, poliisi</p> <p>Kaikki valvontatahot, MH</p> <p>Kiireellinen T*** MH, KTA, KTK, POSELY</p> <p>MMM, MH, POSELY</p>	<p>KKL: Kalastuksentralvojen koulutuksiin ja jatkokoulutuksiin tullaan lisäämään saimaannorppaa koskevia dioja.</p> <p>MH on käynyt 2023 alustavia keskusteluja MMM:n ja ELY:jen kanssa valvonnan lisäämisestä. Norpan lisäksi myös lohikalojen osalta tarvetta kalastuksentralvonnan tehostamiseen ympäri vuoden.</p> <p>MH + MH: Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeen kautta ok 2025 asti (katso ylempi toimenpide)</p> <p>MH: Vakiintunut käytäntö omassa valvonnassa.</p> <p>MH: Vakiintunut käytäntö</p> <p>MH: Osa Yhteinen saimaannorppamme LIFE-hanketta vuoden 2025 loppuun POSELY: Kalastuksen valvontaa on tuettu kalatalouden edistämisvaroista ja yhteisiä koulutustapahtumia ja valvontapäiviä. KKL: Kalastuksentralvojen koulutus ja jatkokoulutus</p>
	<p>Kalastuksen valvonta on näkyvää ja tehokasta.</p>	<p>ELY-keskus valtuuttaa Metsähallituksen MHTarkastajat ja Metsähallituksen erikseen palkkaamat kalastuksen valvojat sekä tarvittaessa kalatalousalueiden valvojia kalastuksentralvontaan koko saimaannorpan esiintymisalueelle.</p> <p>Kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmiin sisällytetyissä valvontasuunnitelmissa otetaan huomioon kalastusrajoitukset saimaannorpan suojelemiseksi.</p> <p>Nimetään jokaiselle kalatalousalueelle vähintään kaksi kalastuksen valvojaa ja heidän toimintansa turvataan riittävällä rahoituksella.</p>	<p>Jatkuva T*** POSELY, MH, KTA</p> <p>POSELY, MH, KTA</p> <p>KTA</p>	<p>MH: Vakiintunut käytäntö</p> <p>MH: Vakiintunut käytäntö</p>

	Kalastuksen ja suojelun yhteensovittamisesta sekä norppaturvallisesta kalastuksesta tiedottaminen on tehokasta ja monipuolista.	Kerrotaan kalastajille, mökkeilijöille ja matkailijoille tehokkaasti kalastusmahdollisuuksista, norppaturvallisesta kalastuksesta, norpalle vaarallista pyydyksistä ja vaihtoehtoisista kalastustavoista. Hyödynnetään tiedottamisessa yhä enemmän digitaalisia palveluja ja monikanavaista viestintää. Viestintää kehitetään yhteistyössä. Ylläpidetään Metsähallituksen norppanettisivut ajantasaisena. Tiedotetaan pyydyksiin kuolleista norpista. Tiedotetaan nopeasti ja alueellisesti kohdennetusti kuuttien syntymästä uusilla alueilla, erityisesti rajoitusalueiden ulkopuolella. Tiedotetaan aktiivisesti pyydyskehittämishankkeiden tuloksista ja tulokset ovat saatavilla norppaturvallisesta kalastuksen kehittämiseksi. Liitetään Saimaan alueella myytäviin kalastuslupiin ohjeet laillisista pyydystavoista ja kerrotaan norppaturvallisista kalastusmenetelmistä.	Jatkuva T*** MH, POSELY, KTK, KTA, järjestöt Kaikki toimijat MH POSELY, MH, OK, KTA MMM, POSELY MH, KTA, OK, POSELY	MH: Tiedottaminen, juliste/korttimateriaalien tuottaminen Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeessa. Päivitetty Kalasta Saimaalla -esite saatiin keväällä 2024 jakoon. Saimaalle kalaan? -esite on päivitetty ja joossa 8/2024 alkaen (https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Esitteet/saimaalle-kalaan-fin.pdf) POSELY: On tiedotettu joka vuosi heinäkuun vaarallisuudesta ja heinäkuun pyydyskuolemat ovat olleet vähäisiä. KKL: Viestintää ei ole kehitetty yhteistyössä > Tällä hetkellä viestinnässä kaikki kuolleet kuutit/norpat laitetaan kalastuksen syyksi. MH: Vakiintunut käytäntö. Norppasivut päivitetty 10/2023 vastaamaan nykytilannetta. Luotu 2023 yleisölle avoin Norppatilanne -palvelu, jossa haettavissa kuolleisuus-, syntyvyys- ja kannankokotietoja eri aika- ja aluerajauksilla. MH: Vakiintunut käytäntö, MH toimittaa POSELYlle mahdollisimman nopeasti tiedon uusille alueille syntyneistä poikasista. Tiedottaminen yhdessä. MH: Vakiintunut käytäntö KKL: Miten tämä tehdään? Osakaskunnan myyvät lupia verkkokaupassa ja suoraan tiskiltä. Tarvittaisiin erillinen liite/ohje/esite jota voitaisiin jakaa. Kuka maksaa esitteen teon?
Saimaannorpan suojelun edellyttämien toimien toteuttamiseen suunnitellulla tavalla on taloudelliset mahdollisuudet.	Vesialueen omistajille maksettava sopimuskorvaus on kannustava.	Korotetaan vesialueen omistajien sopimuskorvauksia tasolle 2,5 €/ha. Mikäli verkkokalastuksen rajoitusaika pitenee, tulee korvauksen määrää nostaa samassa suhteessa.	Toteutettava lähivuosina T** MMM, POSELY	Toteutettu
	Kaupallisen kalastuksen toimintaedellytykset ja kiMHailukyky turvataan.	Lisätään korvausmenettelyn tunnettavuutta. Korvaussummaa on korotettava vähintään kaksinkertaiseksi (160 000 €) vastaamaan haitan kärsijöiden määrää ja edes osaa saalismenetyksistä. Kannustetaan kaupallisia kalastajia investoimaan norppaturvalliisiin pyydyksiin Euroopan meri- ja kalatalousrahaston tuella.	Toteutettava lähivuosina T*** POSELY Jatkuva T*** POSELY, MMM	Toteutettu
	Saimaannorpan suojeluun varataan kalatalous- toimijoille riittävät resurssit.	Otetaan saimaannorpan suojelutoimissa ja sopimusmenettelyn kehittämisessä tarvittavat kalatalousviranomaisten tehtävät huomioon resursoinnissa.	Jatkuva N, T *** TEM, MMM	

Ympäristömyrkyt ja kannan terveys

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat	Toteutuma
Saimaa säilyy puhtaana ja myrkkujen määrä edelleen vähenee.	Seurataan Saimaan vesiympäristön tilaa, ja tehdään tarvittavia toimia sen säilyttämiseksi ja parantamiseksi.	Seurataan Saimaan osa-aldien ekologista ja kemiallista tilaa.	Jatkuva ** ELY	ESAELY: vakiintunut käytäntö Saimaan vesiympäristön tilaa on seurattu POKELY:

		Toteutetaan vesienhoitosuunnitelmien mukaiset toimenpiteet.	ELY	ESAELY: vakiintunut käytäntö
		Pidetään ajan tasalla Saimaan alueen öljyntorjuntasuunnitelmaa.	ESAELY	POKELY: tehty valuma-aluekunnostuksia (soiden ennallistamista, kosteikkojen rakentamista) ja virtavesien kunnostuksia ESAELY: ei ole vielä tarpeita päivittämiselle
Norpan terveydentilasta on saatavilla ajantasaista tietoa.	Tunnetaan saimaannorpan terveydentila ja kuolinsyyt	Ylläpidetään ajantasaista tietoa norppien kuolinsyistä ja terveystilanteesta	Jatkuva T** MH, RV	MH: Vakiintunut käytäntö. Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeen aikana 2025 asti seurataan tehostetusti ja kehitetään käytäntöjä
		Tehostetaan kuolleisuusseuranta mahdollistamalla tutkimuskeMHoisten ruhojen päätyminen tutkimuksiin ja parantamalla kansalaisten tietoisuutta kuolleiden norppayksilöiden ilmoittamisesta.	MH	MH: 2022-2023 lähetetty 7 tuoretta ruhoa ja vuonna 2024 lähetetty 4 tuoretta ruhoa tutkimuksiin. Kuolleiden ilmoittamisesta tiedotettu MH:n muiden tiedotteiden yhteydessä (mm. pyydyskuolleet).
		KMhtään saimaannorpan kudosaineistoa Metsähallituksessa ja Itä-Suomen yliopistossa sijaitseviin kudospankkeihin nykyisiä ja tulevia seuranta- ja tutkimustarpeita varten.	MH, UEF	MH: vakiintunut käytäntö
		Tuetaan norppien ympäristömyrkykuormitukseen liittyvää tutkimustoimintaa.	YM	MH: Toimittanut vuosittain istukkanäytteet + metadatan UEF:lle
		Laaditaan toimintasuunnitelma norppakannan terveystilan seurantaan ja sairaiden sekä vammautuneiden yksilöiden hoitoon.	Kiireellinen T ** MH	MH: Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeessa päivitetty ja laajennettu vuonna 2020 julkaistu hoito-ohje, eläinlääkäreistä on muodostettu hoitoverkosto, jolle on järjestetty koulutustilaisuuksia ja hankittu hoitoon tarvittavat välineet. Yksi norppa hoidossa kesällä 2023, jolloin toimintatavat testattiin. Kesällä 2024 hoidossa oli 2 kk:n ajan yksi huonokuntoinen norppa, joka saatiin hoitojakson jälkeen vapautettua Saimaaseen. Sen selviytymistä seurataan photo-ID:n avulla.

Ihmistoiminta

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat	Toteutuma
Norpan levinneisyys- tai lisääntymisalue eivät supistu ihmisten aiheuttaman häiriön vuoksi.	Ranta- ja vesialueiden suojelulla turvataan pesimä- ja karvanvaihto aikaista rauhaa.	Tehdään kansallispuistoista ja muista luonnonsuojelualueista yhtenäisiä suojelukokonaisuuksia selvittämällä ja toteuttamalla suojelutarkoituksiin ostettavana olevat kohteet saimaannorpan lisääntymisalueella.	Jatkuva N ** ELY, MH, YM	MH: Tuottaa ja toimittaa aineistoa norpalle tärkeistä lisääntymis- ja levähdyspaikoista. Keväällä 2024 julkaistiin avoin karttapalvelu saimaannorpan pesätihentymistä https://www.metsa.fi/luonto-ja-kulttuuriperinto/lajien-suojelu/saimaannorppa/pesatihentymat/
Mahdollistetaan saimaannorpan pesintä koko levinneisyysalueella ja turvataan norpan pesimärauha.		Otetaan saimaannorpan suojelun tarpeet huomioon valtion luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelussa sekä järjestyssäännöissä.	Jatkuva N *** MH	MH: Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeessa Linnansaaren ja Koloveden HKS:t päivitetty 2023. Järjestyssääntöjen päivitys tulossa. Pihlajaveden Natura-alueen tila-arviointi (NATA) tehty 2023.
		Perustetaan maanomistajien hakemuksesta yksityisiä luonnonsuojelualueita tai ostetaan maa- ja vesialueita valtiolle suojelutarkoituksiin.	Jatkuva N ** ELY	ESAELY: Vuosina 2022-2023 perustettu YSA-alueita n. 23 ha ja hankittu valtiolle n. 21 ha POKELY: Suojelualueita ei norpalle ole pariin-kolmeen vuoteen perustettu, mutta nyt suojelutoimia on tarkoitus edistää.

	<p>Tehdään tarvittaessa luonnonsuojelulain 77 §:n mukaisia rajauspäätöksiä keskeisille esiintymispaikoille.</p> <p>Asetetaan tarvittaessa maakuntakaavan mukaisten matkailupalvelualueiden läheisyyteen tai muille saimaannorpan pesinnän kannalta häiriöherkille alueille maastoliikennelain 8 §:n mukaisia rajoituksia moottoriajoneuvolla ajamiselle jääpeitteisenä aikana.</p> <p>Määritellään norpan levinneisyysalue ja lisääntymisalue vähintään 5 vuoden välein kalastusrajoitusasetusten ja uhanalaisarviointien laatimista sekä EU:n direktiivilajiraportointia varten.</p>	<p>Jatkuva N,T ** ELY</p> <p>ELY</p> <p>Jatkuva T ** MH</p>	<p>ESAELY: Tämä toimenpide ei ole käytännössä hyödyllinen, koska rajauspäätöksillä voidaan rajoittaa käytännössä vain moottorikäyttöisillä kulkuneuvoilla liikkumista, ei lihasvoimin tapahtuvaa liikkumista (hiihto, kävely, luistelu...)</p> <p>ESAELY: Haukivedelle Porosalmen matkailualueen lähivesille vuonna 2014 tehdyn maastoliikennelain mukaisen jäälläliikkumiskieltoalueen merkintää parannettiin maastossa lisäämällä uusia infotauluja sekä kieltomerkkejä syksyllä 2024.</p> <p>MH: Vakiintunut toimintatapa. Tehdään pyydettyä / tarvittaessa. Pesätihentymät päivitetty 2019 ja seuraavan kerran 2024.</p>
Saimaannorpan suojelu otetaan huomioon alueidenkäytössä ja maankäytön suunnittelussa	<p>Käsitellään rantarakentamista ja saimaannorppaa tarpeen mukaan kuntien ja ELY-keskusten keskinäisissä maankäyttö- ja rakennuslain 8 §:n mukaisissa kehittämiskeskusteluissa.</p> <p>Toimitetaan ajan tasalla olevat lisääntymis- ja levähdyspaikkatiedot (pesätiedot) vuosittain kunkin kunnan vastuuhenkilölle virkakäyttöön.</p> <p>Ratkaistaan ristiriidat rakennuspaikkojen ja lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelun välillä mahdollisuuksien mukaan ennakoivasti kaavamuutosten ja kaavojen ajantasaistamisen yhteydessä.</p> <p>Kunnissa rakennusluvista ja poikkeusluvista päättävät ottavat luonnonsuojelulain 78 §:n mukaisesti huomioon ajantasaiset saimaannorpan pesätiedot. Tämän tueksi on laadittu 2016 rantarakentamisen luvitusta ja norppien pesätietojen tulkintaa koskeva ohje.</p> <p>Annetaan kunnille tulkinta-apua edellä mainitun ohjeen soveltamisessa.</p> <p>Kaavojen toteuttamisen yhteydessä myös uudet pesäpaikat otetaan huomioon luvituksessa.</p>	<p>Jatkuva ** ELY, Kunnat</p> <p>Jatkuva N,T ** MH</p> <p>Kunnat</p> <p>Kunnat</p> <p>ELY</p> <p>Kunnat</p>	<p>POKELY: kuntien kehityskeskusteluissa on kaavat ja norppa ollut esillä</p> <p>MH: Vakiintunut toimintatapa. Lisääntymis- ja levähdyspaikkatiedot viedään vuosittain LajiGissiin, josta siirtyvät Viranomaisportaaliiin ja Laji.fi -palveluun, jonka kautta ladattavissa viranomaiskäyttöön. keväästä 2024 alkaen myös saimaannorpan pesätihentymät ovat olleet avoimesti saatavilla Saimaannorpan tärkeimmät pesimäalueet -karttapalvelusta https://www.metsa.fi/luonto-ja-kulttuuriperinto/lajien-suojelu/saimaannorppa/pesatihentymat/</p> <p>ESAELY: Savonlinnassa tekeillä kaavamuutostyö (Oravin- Jouteveden osayleiskaavan päivittäminen) YM:n rahoituksella. Kyseessä kokeiluhanke, joka koskee pääasiassa saimaannorppasta johtuvaa kaavamuutosta</p> <p>ESAELY: Keväällä 2022 järjestettiin kaikille Saimaan alueen kunnille koulutustilaisuudet rakentamisen luvituksesta laaditun ohjeen käytöstä ja tulkinnasta. Keväällä 2024 järjestettiin koulutusta Etelä-Savon kuntien uusille rakennustarkastajille.</p> <p>ESAELY: Kunnat ovat lähettäneet rakennuslupa- ja käyttötarkoituksen muutoshakemuksia kommentteille ja pyytänyt lausuntoja kaikkiaan 87 rakennuspaikan osalta. Vuodesta 2017 alkaen tapauksia on ollut kaikkiaan 246 kpl. Tapauksista noin 20 % on johtanut kaavamuutokseen, rakennuspaikan siirtämiseen tai rakennusoikeuden korvaamiseen. POKELY: On seurattu aktiivisesti poikkeuslupatilannetta norppa-alueella. Rakentaminen ollut todella vähäistä</p>

	<p>Otetaan pesäpaikat huomioon reittisuunnittelussa (mm. moottorikelkkareitit).</p> <p>Ylläpidetään ohjeistusta talviaikaisesta liikkumisesta alueilla, joilla liikkumista tulisi pesinnän vuoksi välttää. Tehdään nettisovellus.</p> <p>Varmistetaan, että saimaannorppa otetaan riittävällä tavalla huomioon Saimaan norppasaaristo -maailmanperintöhankkeen (UNESCO) valmistelussa.</p> <p>Jatketaan viranomaisten yhteistyötä Natura 2000 –alueisiin kohdistuvissa ilmoitusten varaisissa hankkeissa.</p> <p>Toimeenpannaan ja päivitetään Natura 2000 –alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmia.</p> <p>Varmistetaan yhteistyöllä, että luonnonsuojelulain 35 §:n säännökset otetaan asianmukaisesti huomioon Natura 2000 -alueisiin kohdistuvien hankkeiden ja suunnitelmien vaikutusten arvioinnin osalta.</p>	<p>Jatkuva T ** ELY, MH, Kunnat</p> <p>Jatkuva ** ESAELY, MH</p> <p>Kiireellinen N,T ** YM, MH</p> <p>Jatkuva N,T *** ELY</p> <p>MH, ELY</p> <p>Jatkuva N,T * ELY, MH</p>	<p>MH: Tuottaa ja toimittaa aineistoa norpalle tärkeistä lisääntymis- ja levähdyspaikoista, sekä ottaa ne huomioon hallinointiensa alueiden virkistyskäytön suunnittelussa</p> <p>MH: vakiintunut toimintatapa. Tiedottaminen, yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeessa kortti ym. materiaaleja. Saimaan talviaikaiset moottoriliikennekieltoalueet viety ja näkyvät Retkikartassa 6/2023 ja talviaikaiset rajoitukset koottuna 1/2024 julkaistuissa taitetuissa pesätihentymäkartoissa. Kevästä 2024 alkaen myös saimaannorppan pesätihentymät ovat olleet avoimesti saatavilla Saimaan norppan tärkeimmät pesimäalueet -karttapalvelusta https://www.metsa.fi/luonto-ja-kulttuuriperinto/lajien-suojelu/saimaannorppa/pesatihentymat/</p> <p>MH: Saimaannorppa otettu huomioon, mutta hankkeen valmistelusta luovuttiin elokuussa 2023</p> <p>ESAELY: Hankkeita on ollut useita. Lisäksi metsänkäyttöilmoituksia tulee Saimaan norppan pesimäalueiden rannoille kymmeniä vuosittain.</p> <p>MH: Vakiintunut toimintatapa.</p> <p>ELY: Vakiintunutta toimintaa.</p>
<p>Tehostetaan saimaannorppan suojelua tiedonvaihdon avoimuudella.</p> <p>Vahvistetaan saimaannorppaa koskevaa viestintää, jolloin Saimaalla liikkuvilla ihmisillä on riittävästi tietoa toimiakseen saimaannorppan suojelutarpeet huomioon ottaen.</p>	<p>Ylläpidetään ajantasaista saimaannorppakannan tilaa ja seuranta koskevaa seuranta-aineistoa, jotka ovat kaikkien nähtävissä ja käytettävissä esim. viestintään.</p> <p>Tuetaan eri toimijoiden viestintätyötä (mm. pesärauhan julistus, kouluille suunnattu viestintä, verkkojen vaihtaminen katiskoihin, saimaannorppasymposium).</p> <p>Lisätään tietoisuutta luonnonsuojelulakiin sisältyvistä kielloista ja niiden rikkomisesta aiheutuvista seuraamuksista.</p> <p>Toteutetaan koulutusta ja viestintää läpäisevästi ja eri vastaanottajat huomioiden. Erityisryhmiä ovat päättäjät, kalastajat, ranta-asukkaat, matkailijat ja koululaiset.</p>	<p>Jatkuva N, T *** MH</p> <p>YM, MH, MMM, ELY</p> <p>YM, ELY, MH</p> <p>Jatkuva T ** YM, MMM ELY, MH, Kunta</p>	<p>16.10.2023 avattu Metsa.fi-sivuilla Norppatilanne-palvelu, jossa keskeiset kannanseuranta-aineistot avoimesti nähtävillä ja nettisivut päivitetty. MH + viestintä: Vakiintunut toimintatapa.</p> <p>MH: Osana Yhteinen Saimaan norppamme LIFE -hanketta 2025 loppuun asti ja myös perustyötä</p> <p>MH: Ajantasaiset opastusaineistot, nettisivut, sidosryhmä- ja yleisötilaisuudet, norppaystävällisen matkailun pelisäännöt, norppamateriaalit matkailuyrittäjille, asiakas kohtaamiset valvonnassa, kalastuksen yhteisvalvonnat.</p>

		Ylläpidetään ajantasaista paikkatietoaineistoa erilaisista voimassa olevista liikkumista tai kalastusta koskevista rajoituksista ja valmistetaan karttoja yleiseen jakeluun.	Jatkuva N, T ** ELY, MH, YM, MMM	MH: Liikkumiskiellot valtion mailla ja vesialueilla Retkikarttapalvelussa ja Luontoon.fi kartoissa. Talviaikaiset moottoriliikennekieltoalueet yksityisillä alueilla Luontoon.fi kartoissa ja päivitetty 6/2023 Retkikarttaan. Kieltoalueiden jakaantuminen maanomistajatahon ja kiellon määräjän mukaan eri karttapalveluihin on ongelmallista. Kevästä 2024 alkaen myös saimaannorpan pesätihentymät ovat olleet avoimesti saatavilla Saimaannorpan tärkeimmät pesimäalueet -karttapalvelusta https://www.metsa.fi/luonto-ja-kulttuuriperinto/lajien-suojelu/saimaannorppa/pesatihentymat/
		Viestitään kalastuslain 62 §:stä, jonka mukaan hylkeen jäämisestä pyydykseen on pyydyksen haltijan viipymättä ilmoitettava Luonnonvarakeskukselle.	Jatkuva T * LUKE, MH	MH: Uusi kalastusesite painoon keväällä 2024. Maininta Metsähallitukselle ilmoittamisesta lisätty metsa.fi:n norppasivuille, ilmoitusvelvollisuudesta muistutettu kalanpyydyksuolleista tiedottamisen yhteydessä. Saimaalle kalaan? -esite on päivitetty ja jaossa 8/2024 alkaen https://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Esitteet/saimaalle-kalaan-fin.pdf
		Parannetaan viestinnällä kansalaisten tietoisuutta kuolleiden norppayksilöiden ilmoittamisesta.	MH	MH: Nostetaan säännöllisesti tiedotteissa, nettisivuilla ja haastatteluissa esille. Edelleen kuitenkin moni ilmoitus tulee sattumalta tai kiertoteitä tietoon, joten tietoisuuden parantamiselle on tarvetta.
		Jatketaan ja kehitetään vapaaehtoistoimintaa saimaannorpan suojelussa ja kannan seurannassa (mm. pesälaskenta- ja apukinosten tekeminen).	MH	MH: Vapaaehtoistoimintaa kehitetään Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeessa. Valtaosa pesälaskennoista ja apukinoksista toteutetaan vapaaehtoisvoimin. Saimaalla noin 40 vakiintunutta aluevastaavaa.
		Laaditaan norppamatkailulle eettiset ohjeet yhdessä matkailuyritysten kanssa.	Kiireellinen T** MH, ESAELY	MH: Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeessa laadittu ja julkaistu ohjeet sekä tuotettu niihin liittyvää lisämateriaalia 2022. Matkailuyrittäjiä on koulutettu. "Huoneen taulut" yritäjien tiloissa. Myös kylttejä (FIN, ENG) matkailijoiden nähtävillä. Toteutettu kysely keväällä 2024 retkille osallistuvilla. Kyselytutkimuksen tulokset on alustavasti analysoitu ja saadun palautteen perusteella safaritoiminta näyttää olevan norpan kannalta pääosin hyvin järjestettyä. Kyselytutkimuksen raportti julkaistaan myöhemmin. Tavoitteena yhteistyön kehittäminen yritysten ja MH:n välillä.
		Ohjeistetaan ja viestitään, miten saimaannorpalle taataan riittävä rauha karvanvaihtoaikana tapahtuvan valokuvaamisen aikana.	ESAELY, MH	ESAELY: Sanomalehti- ja tiedotekampanja 2022-2025 osana Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hanketta. Koskee myös pesimäaika. Ongelmana omatoimiset kuvaajat, joille tiedon levittäminen haastavaa. Mahdollisesti hyödynnettävissä Facebook-sivuja, kameralehteä tms. POKELY: Tiedotus ja opastus on ollut melko aktiivista. Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hankkeessa on pystytetty norppa kertovia opastajia keskeisille paikoille.
Norppaa koskevien poikkeuslupien keskittämällä tehostetaan suojelua.	Poikkeuslupakäytäntö on yhdenmukaisia, ja lupien hallinnointi sekä valvonta selkeää.	Keskitetään luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisten poikkeuslupien käsittely saimaannorpan osalta yhteen virastoon.	Toteutettava lähivuosina T * YM	Toteutuu, jos valmisteilla oleva valtionhallinnon uudistus toteutuu.

Pesimäaikaiset vedenpinnan vaihtelut

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat	Toteutuma
---------	------------------------	--------------	---	-----------

Saimaan vedenpinnan muutokset eivät uhkaa norpan pesintää.	Saimaan vedenpinnan korkeuden muutos tai muutoksen vaihteluväli on alle 20 cm jäätymisestä maaliskuun 20. päivään.	Seurataan säännöllisesti vedenpinnan vaihteluita ja ylläpidetään edellytyksiä toimia poikkeuksellisissa hydrologisissa olosuhteissa. Pyritään vähentämään Saimaan vedenkorkeuden haitallista muutosta (yli 20 cm) pesintäaikana juoksutussäännön mahdollistamalla keinoilla tai tilanteen salliessa yläpuolisten vesistöjen säännöstelylupien mahdollistamalla keinoilla ja erittäin poikkeuksellisesti vesilain 18 luvun 4 §:n mukaisilla keinoilla. Mitataan rantajään paksuutta ja taipumista ainakin poikkeuksellisissa vedenkorkeusolosuhteissa.	Jatkuva T *** KASELY, ELY, MMM, MH KASELY	KASELY: Jään paksuutta ja taipumista mitattiin maaliskuussa 2022, 2023 ja 2024. Olisiko seuranta hyvä jatkaa jäiden lähtöön saakka?
--	--	--	---	--

Ilmastonmuutos

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat	Toteutuma
Saimaannorpan sopeutuminen muuttuvan ilmaston turvataan.	Kanta kasvaa mahdollisimman nopeasti riittävän isoksi kestämään ilmaston muutoksen aiheuttaman satunnaisvaihtelun ja kuolleisuuden kasvun. Ilmaston muuttumisen tuomia suoria uhkatekijöitä minimoidaan.	Seurataan pesinnän onnistumista ja arvioidaan pesäkuolleisuuden vaikuttavia keskeisiä tekijöitä. Tuetaan ilmastonmuutoksen suoria ja epäsuoria vaikutuksia koskevaa tutkimustyötä Rakennetaan apukinoksia tarpeen mukaan ja jatketaan keinopesien kehittämistyötä. Mallinnetaan Saimaan jää- ja lumiolosuhteet. Mallin tuloksia hyödynnetään saimaannorpan suojelutyössä ja mm. ilmastonmuutoksen vaikutusten arvioinnissa Saimaan lumi- ja jääoloihin.	Jatkuva * MH, UEF Jatkuva *** MH, UEF Toteutettava lähivuosina * SYKE	MH: Pesinnän onnistumisen seuraaminen vakiintunutta toimintaa, siihen vaikuttavien tekijöiden arviointi jäänyt vähemmälle MH: Apukinokset vakiintunut toimenpide ja keinopesien kehitys sekä käyttöönotto suojelutoimenpiteenä osa Yhteinen saimaannorppamme LIFE-hanketta 2025 loppuun asti, jonka jälkeen selvitettävä jatko MH: Toimittanut 2022 SYKE:lle apukinosten teon yhteydessä kerättyä aineistoa ym. norppa-aineistoja. SYKE: Julkaistu tieteellinen artikkeli Climatic change -sarjassa. Jakkila, J., Auttila, M., Tuukkanen, T. & Veijalainen, N. 2024: "Modelling climate change impacts on lake ice and snow demonstrates breeding habitat decline of the endangered Saimaa ringed seal" https://link.springer.com/article/10.1007/s10584-024-03797-0

Tiedon puutteet

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat	Toteutuma
Tunnetaan saimaannorpan suojelun kannalta keskeiset muuttujat.	Selvitetään eri tekijöiden vaikutuksia saimaannorppakantaan ja pesinnän onnistumiseen.	Toteutetaan saimaannorppakannan sukupuuttoriskia arvioiva, matemaattiseen mallinnukseen perustuva tutkimusprojekti.	Kiireellinen T *** LUKE, UEF, HYO, MH	On keskustelu aiheesta. Vaatii paljon työtä. Seuraavaan LIFE-hankkeeseen mukaan.
Saimaannorpan suojelun	Seurataan suojelutyön onnistumista perustellusti valittujen strategisten tavoitteiden, ja niiden	Teetetään arvio kannan seurannan toimivuudesta sekä strategiassa asetettujen tavoitteiden ja niistä johdettujen toimenpiteiden riittävydestä.	Toteutettava lähivuosina T *** YM, MH	MH: Toimittaa tietoja menetelmistä ja tuloksista sekä osallistuu tarvittavalla tavalla.

Saimaan norppakannan suojeleminen ja tehokkuus tunnetaan.	toteutumista kuvaavia mittareiden avulla.	Teetetään arvio siitä, onko tähän mennessä käytäntönä ollut työryhmätyöskentely oikea ja riittävä tapa käsitellä saimaannorppan suojeleminen tavoitteita ja keinoja.	YM	Työryhmän toiminnan kehittämiseksi on aloitettu yhteistyö Itä-Suomen yliopiston tutkijoiden kanssa.
Tiedetään saimaannorppan suotuisa suojeleminen.	Määritetään suotuisa suojeleminen.	Teetetään tutkimus, jossa määritetään viitearvo kuvaamaan populaatiokokoa, jolla saimaannorppan suotuisa suojeleminen olisi turvattu pitkällä aikavälillä.	Kiireellinen T *** LUKE, UEF, HYO, MH	On keskustelu aiheesta. Vaatii paljon työtä. Seuraavaan LIFE-hankkeeseen mukaan.

Seuranta ja tutkimus

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat	Toteutuma
Saimaan norppakannan seuranta ja suojeleminen perustuvat parhaaseen saatavilla olevaan tietoon.	Tunnetaan saimaannorppakannan tila hyvin, jotta suojeleminen voidaan kohdentaa tarkasti.	Huolehditaan jatkuvuudesta lisääntymisalueen ja kannan koon sekä syntyvyyden ja kuolleisuuden seurannassa (pesälaskennat).	Jatkuva T *** MH	MH: Vakiintunut toimintatapa
		Käytetään pesäsukelluksia pesinnän varmistamisessa osana kannanseurantaa.	Jatkuva *** MH, UEF	MH: Vakiintunut toimintatapa
		Valvotaan, että tutkimus ja kannanseuranta tehdään aiheuttamatta vaaraa norpille.	Jatkuva T ** ELY	Vakiintunutta toimintaa.
		Jatketaan ja kehitetään norppakantaan liittyvien arvioiden julkistamista.	Jatkuva ** MH	MH: Vakiintunut toimintatapa. Norppatilanne-palvelu julkaistu 11/2023, jotta aineisto on paremmin kokonaisuuksina hahmotettavissa ja ajantasalla
		Testataan, kehitetään ja tarvittaessa otetaan käyttöön kannan koon ja levinneisyyden arvioinnissa uusia menetelmiä nykyisen menetelmän rinnalle lisäämään kannanarvioinnin luotettavuutta.	UEF, MH	MH: Yhteinen saimaannorppamme LIFE -hanke. Luovuttanut aineistoa 2022 ja hankkeen edistyessä mukana kannanarviointimenetelmien kehittämistyössä yhdessä UEF:n ja LUKEn kanssa.
		Kehitetään ja tehostetaan eri tutkimushankkeiden yhteydessä suojeleminen-toimenpiteiden vaikutusten arviointia. Erityispainopistealueina ovat kalastusrajoitusten alueellinen ja ajallinen riittävyys sekä rantakaavoituksen vaikutukset.	UEF, MH, POSELY	
		Jatketaan saimaannorppan ekologiaa ja genetiikkaa koskevia tutkimuksia.	UEF, HYO	MH: Tarjoaa pyydettyä kudoksia ja niiden metadatta tutkimuksen käyttöön
		Jatketaan häiriötekijöiden seurantaa ja arviointia.	MH, UEF	
Jatketaan avovesiaikaista saimaannorppien makuupaikkatietojen kMhämistä.	Jatkuva T ** MH	MH: UEF toimittaa vuosittain NorppaGallerian makuupaikkahavainnot, jotka MH tarkistaa ja vie LajiGissiin josta Lajitietokeskukseen		

		<p>Tehdään uhanalaisuusarviointi eliölajien uhanalaisuuden kansallisen kokonaisarvioinnin yhteydessä ja luontodirektiivin artikla 17 mukainen lajiraportointi EU:lle 6 vuoden välein.</p> <p>Selvitetään saimaannorpan pesimäalueiden petopainetta ja petojen aiheuttamaa kuolleisuutta. Kehitetään tulosten perusteella keinoja poistaa tai karkottaa pienpetoja.</p> <p>Tehostetaan yhteistyötä saimaannorpan suojelua edistävien hankkeiden koordinoimiseksi ja rahoittamiseksi mahdollisimman kustannustehokkaasti.</p> <p>Laaditaan selvitys nykyisestä pesälaskentaan perustuvasta kannankoon arviointimenetelmästä, jotta kanta-arvioinnin läpinäkyvyys paranee ja riippuvuus yksittäisistä asiantuntijoista vähenee.</p>	<p>Jatkuva T * YM, MH, SYKE</p> <p>Jatkuva * LUKE, MH, UEF, MMM</p> <p>Jatkuva N, T ** YM, MMM, MH, SYKE, LUKE, UEF, POSELY</p> <p>Kiireellinen T** MH, UEF</p>	<p>MH: Luontodirektiivin lajiraportointi alkanut 9/2024 YM/SYKE järjestämällä koulutuksella. SYKE: EU:lle toimitetaan seuraava luontodirektiivin artikla 17 mukainen raportti lajien suojelutasoarvioinnista kesällä 2025. Suomen lajien kuudes uhanalaisuusarviointi on suunniteltu valmistuvaksi vuodenvaihteessa 2029-2030.</p> <p>MH: Ruhoaineiston kirjaustapaa muutettu 2021, mikä mahdollistaa petojen tappamien kuuttien automaattisen poiminnan aineistosta. Kettujen poistamisen mahdollisuuksia selvitetty Linnansaaren- ja Koloveden kansallispuistojen HKS päivityksissä.</p> <p>On etenemässä. Tieteellinen julkaisu tarkoitus tehdä, mutta ei ole ollut aikaa edistää sitä. Saimaannorppa-tilanpalvelussa asiaa avattu kaikelle kansalle.</p>
Saimaannorpan nykyinen geneettinen monimuotoisuus säilytetään	Selvitetään keinoja norppakannan geneettisen köyhtymisen ehkäisemiseksi.	Laaditaan Saimaan sisäinen siirtoistutussuunnitelma nykyisen geneettisen monimuotoisuuden säilymisen ja kannan kasvun turvaamiseksi. Toteutetaan suunnitelmassa mahdollisesti esitettävät siirtoistutukset.	Kiireellinen ** UEF, MH	MH: Osallistuu UEF:n johdolla hylkeiden kiinniottoon ja siirtoon. 2023 (2 yksilöä) ja 2024 (2 yksilöä).

Toimenpidesuunnitelman seuranta

Tavoite	Tarkennetut tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu, merkitys ja pääasialliset toimijat	Toteutuma
Eri intressiryhmien sitouttaminen tehostaa norpan suojelua	Eri tahot sitoutuvat toimenpidesuunnitelman toteuttamiseen.	<p>Toimenpidesuunnitelman toteutumista seuraa vuosittain laajapohjainen työryhmä. Arvioidaan mahdollisia muutostarpeita työryhmän kokoonpanon osalta.</p> <p>Strategia ja toimenpidesuunnitelma uusitaan tarpeen mukaan. Uusimistarvetta arvioidaan vähintään viiden vuoden välein.</p>	<p>Jatkuva *** YM, ESAELY</p> <p>Suojelu-työryhmä</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p>

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Saimaannorpan suojelutyöryhmän toiminnan kehittäminen ja UEF:in toimintatutkimuksen haastattelukierros

Saimaannorpan suojelutyöryhmän kokous 31.10.2024

Matias Sivonen, Itä-Suomen yliopisto

Kehittämistyön ja toimintatutkimuksen tausta

- *Kalastuksen ja saimaannorpan suojelun yhteensovittaminen: Haasteet ja kehittämistarpeet* (Peltonen & Sivonen 2022)
- Kesä 2023: Saimaannorpan suojelutyöryhmän puheenjohtajisto päätti aloittaa Seurantaryhmän ja Asiantuntijaryhmän toimintoihin liittyvän kehittämistyön
- Syksy 2023: toteutettiin ryhmän pelisääntöihin ja tietotarpeisiin keskittyvät ryhmätyöt
 - Pelisääntökeskustelun pohjalta kehitettiin "huoneentaulu" ja "toimintaohje"
 - Tietotarvetyöskentelyn havainnot on koottu ja otettu asiantuntijaryhmässä keskusteluun
- Syksy 2023: UEF:in toimintatutkimuksen tavoitteita, toteutusta ja suuntaviivoja esiteltiin syyskokouksessa
 - Suostumus tutkimuksen toteutukseen ja työryhmätyöskentelyn havainnointiin tapahtui hyväksymällä 29.11.2023 kokouksen muistio (ei kieltäviä yhteydenottoja)
- Kevät 2024: Dokumentteja työstettiin yhteisesti kevätkokouksessa
- Syksy 2024: Huoneentaulun ja toimintaohjeen vahvistus

Toimintatutkimuksen tavoitteet

- Toimintatutkimuksen yleisinä tavoitteina on 1) muuttaa toiminnan tapoja ja käytäntöjä (interventiot), ja 2) muodostaa uutta tietoa näistä käytännöistä
 - Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa aineistoa väitöskirjatutkimusta varten ja palvella työryhmien toimintaa ja kehittämistä
 - KASSY-hankkeen aineistojen pohjalta tehty artikkeli *Yhteistoiminnallinen kapasiteetti kalastuksen ja saimaannorpan suojelun yhteensovittamisessa* (Sivonen & Peltonen) toimitettu arvioitavaksi
- UEFin toimintatutkimuksen yleisinä tavoitteina on tarkastella
 - Millaisia käsityksiä jäsenillä on yhteistyöstä ja sen merkityksestä näkemyserojen hallinnassa?
 - Millaiset uudenlaiset neuvottelun menetelmät kehittäisivät intressien yhteensovittamista?

Toimintatutkimuksen seuraava vaihe - Haastattelukierros 2025

- Suojelutyöryhmän strategiakausi on nyt puolessa välissä, jolloin katse kehittämistyöstä kääntyy myös strategian päivitykseen
- Talven/kevään 2025 haastattelujen tavoitteena on tarkastella
 - Millaisia käsityksiä ja odotuksia jäsenillä on strategian päivittämistyöstä ja suojelutavoitteiden asettamisesta, ja
 - miten ne vaikuttavat neuvotteluprosesseihin?
- Tuloksia voidaan hyödyntää ryhmän työskentelyssä ja suojelutavoitteiden muotoilun prosesseissa
- Tulen lähettämään haastattelupyynnöt osalle työryhmän jäsenistä (n. 20) talven 2025 aikana
 - Haastattelut organisaatioittain (viranomainen, tutkimuslaitos, kalastusjärjestö, ympäristöjärjestö, ministeriö jne..) ja rooleittain (pj, sihteeri, jäsen)

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Kiitos!

uef.fi

